

* (صورت تقریظ منظومه) *

بارك الله زهى خدمت پاكيزه اثر * دقتى شرح دل ونادره مى روحه غذا
خط دلبر كې لوح قره كاتب جرخ * قلم ششمه مهرايله كريا زسه روا (نمقه) افقر
العبيد نبلي زاده محمد حميد القاضى بدار السلطنة الهلمية سابقا

* (صورت) *

بوشح جلى * ماتند صرح على * بتوفيق الرب الولى * بر طرح مى * اولوب
خادم جمى اولان مخدوم موقر * اكثر فنون دن قضاي و طر * ونظم و نثره صاحب
اثر * علوم ادييه و عرييه ده بديع النكات * كابر اعن كابر بر فاضل مستقيم الذات
و صورى و معنوى جميل الصفات اولديغى صنايد دوات عليه نك دخی
معلوم ليدر * پس هر وجه له اكرامه شایان اولمغله * تطيبي مستحب رضای
منان * اولسى عياندر (حرره) العبد الضعيف الحاج ابراهيم حنيف شارح
الشفاه الشريف القاضى فى المساطى بمجروسة بروسه صانها الفيض عن طريان
اليبوسه * كان الله له ولاسلافه و اخلافه آمين بالنبي الامين عليه وعلى آله
سلام المعين

* (صورت) *

لله الحمد بوديوان على العتوانك قائل وجامعى اجماد اجداد مزدن * وكذلك *
المرمع من احب * سرندن و ايه دار اولان نائل شوق فضل صورى و واصل ذوق
فيض معنوى مولانا شارح مجيد * شرح جديد * دخی اخوان همدم
و همزاد مزدن * اولوب شرح و شارح و مشروح تفخيم و تكريمه من كل الوجوه
شایان * اولمغه يكسان اولديغى * بحق خطاب المشرح * و بجه قائل
انا فصح * بيريبي و يعيب عياندر (نمقه) مقرظا و علقه الداعى المأمور باحكام
احكام الشريعة الجليه بقضاء الخواص العليه اقل عبيد الله السيد عبد الله
هاشمزاده جعل الله الحسنى زاده

* (صورت) *

كلام على * على كلام على * للامام الجليل المرتضى على * كرم وجهه العزيز الولى
شرح الله صدر شارحه مولانا و حلاه بمرامه * و خلاه عن اكداره الصورية
و المعنوية و آلامه * حيث املى حياضه بفيوض حقايق الدقايق * و اعلى
رياضه بربوض شقايق الرقايق * فتشرفت باستفاضة مطالعته * و تنظمت
فى سلك دائرة تلامذته * و انا العاجز الخائف * سمى الشارح الفارح مير سليمان

عارف * امين الدفتر الخاقاني * صانه الحفيظ عن كيد الخاني * بالعون سبحاني

(صورت)

بو خدمت علوي به بو ممتازج شرحه * دل حسوده سزادر آچارد بيسم شرحه
ديبر شرح روادركه نسخه مين يازسه * كزين صفحه براق اطلسين طرحه * انشرح
بمطالعه صدر الاثم السيد محمد حاكم وقاي عنويس دوات عليه صانه الله

(صورت)

عن الوقايع الرديه

خيرالد واوين تحويه وتحفظه * ديوان شعر امير المؤمنين علي * فيه المعالي وفيه
الفضل مجتمعا * كفضل صاحبه في العالمين علي * لامير بن شيخ محمد الحسيني

(صورت تقر يظ شيخ الاسلام)

هذه النسخة الجليله * شرح الاشعار الجليله * اثر منيف تقر به عيون شيع الطلاب
لان فيه ما تشتميه اولوالالباب * اكدي شارحها اليها كده * وادى لها جده
من التقاط الدرر الفريده * وارتباط الاوابد الشريده * وحصلها لامه مرحومه
وساقها الى متعاشقها كالجوارش الهاضومه * فعليك بجمع نعال الكسل
عن قدم الجدي * وبشمير جوارب التاني عن ساق الجهد والجهد * وقل لنفسك فيه
لا تذهلي عن القاطه ومعانيه (حرره) الفقير الى الله القدير * الشيخ محمد امين
المدعويين اترابه صالح افندي زاده المأمور بالافتاء للدولة العلية دامت بالعناية
الربانية كان الله له

(صورت)

تغدي بادانه العلوي العلويون بفتح باب مدينة العلم بئس كانه المسكنون فنعم الشرح
وحبذا المشروح بدقايق العلوم * فالشارح جدير بانالة ما يروم * وفق الله تعالى
لامثاله بالعافية * وجعل ذاته عن العوايق صافية * (كتيبه) الفقير عثمان زاده
پيرى زاده المفتي للدولة العلية زاده الله لرضائه زاده

(صورت)

لما كحلت عيني باعد سواد هذا الشرح الجلي * وحلى بسببه لقله البصيرة جلاه
من السر العلي * وتأملت في حدائق لطائفه * وقطف ثمره عوارفه طاب به
مذاق الطبع رحلي فوجدت فيه فروعا نابته عن اصول نابته * تغني ثغرا المعارف
عن فروع البشام واصله شرح الله العلي العظيم صدر شارحه وفرح يبلوغ مأموله
(سوده) الفقير السيد محمد سعيد بن شيخ الاسلام الشيخ محمد ميرزاده التقيب حالا
القاضي بعسكر روم ابلي سا بقا غفر لهما

هذا شرح ديوان سيدنا علي بن ابي طالب
 كرم الله وجهه للعالم العلامة والخير
 القمامه مستقيم زاده سعد الدين
 سليمان اسغده الله
 المنان على التمام
 والكمال
 تم

فهرست الكتاب

صفحه	صفحه
٣٩٢	٠٠٤
٤٦٩	٠٤٢
٣٥٠	١٣٧
٥٦٠	١٥٠
٥٦٢	١٥٦
٥٦٩	١٦٣
	١٦٤
	٢٢٧
	٢٢٧
	٣١٠
	٣١٥
	٣٢٢
	٣٢٤
	٣٢٦
	٣٢٩
	٣٣١
	٣٦١
	٣٦١
	٣٧٤
	٣٨٢

شرح دیوان علی المرتضیٰ
کرم الله وجهه

بسم الله الرحمن الرحيم

حدسعدت اساس * وشکر فضیلت لباس * اول علی عظیم اولان معبود محمود *
 واول موجود مسجوده مخصوص صدر که * علم نبوت * ورایت ولایتی * سخن فتوت
 وهدایتہ افراشته * ورقم حقیقت رسم فراست و الماهی صحایف درون علما
 والواح حکمایہ نکاشته ایلمکده در * ودرود خجسته ورودتہ ککمیل
 خلایق * وحصیل حقایق باینده نطق روحانی طاق اجتهادی میان جانہ بسته *
 وبتان مناهی وملاهی دست هدایت پیوسته نژده آلات نصر آیات تأیید الهی ایلہ
 شکسته * اولان زمرة انبیا و اولیایہ * وخاصة جناب رسالتنصاب خاتمیتآب
 حضرت محبوب خدا محمد مصطفی * علیه وعلی آله واصوله وفروعه افضل
 التحایایہ منصوص صدر که * بیمنت کس فیض سرشار عین الحیات اقدس مجردی
 استفاضه واستفاده * ودرگاه عنایتپناه سرمدی * بوامت مرحومه به کساده
 ونونوافاده ایلمکده در * وآل ولایتآل واصحاب هدایت مجاله دخی هدیه
 اولسونکه حضرت رسالتک خاکبایلرینه رخسای اولملریله تاج مباهاة ابتهاجلرین
 عرش مجید ایلہ همسر * وتخت امامت و سر بر خلافتده سرور * ومدینه رحمت
 ورافتده وطن پرور اولدیلر (انزدا) سالکان طریقت سلامت * ومالکان حقیقت
 سعادت اولان ککاملان آکهمانه پوشیده دکادر که علم شریف آسمان ماهیت
 انسانیه ده تابان برستاره سیماره روشنتر * وچنستان حقیقت سبحانیه ده شکفته

بر غنچه صدرک بخار لطافت پرورد در * پس هر نفس ناطقه که زیور علم و حکمت له
 آرایش بوله منتظم سلک ملائک و جبین استعدادنده رقم سعادت ابدی مرسوم
 اولان اهل کمال صد دنده منسلک اولور * هر عمل که پیرایه علم و عرفانه محلی اولیه
 کویا جسم بیجان * و هر ولی که سکه دانشه لایق اولق درجه سینه رسیده
 اولیه اکثریاد اثره سائره قلبیه ده وقفه کبر و حیراندر که حضرت امیر کرم الله وجهه
 بیورر (ع) (فالناس موتی و اهل العلم احياء) حتی جامع سیوطیده (انامدینه
 العلم و علی باها فن اراد العلم فلیأت الباب) حدیث شریفی مسطور اولغله
 هر آینه (و اوقالیبیوت من ابوابها) حکمیه مؤتمرا ولوب اول درگاه و لایقناه *
 و خلافت دستکاه * و امامت بارگاهه التجا * و فیض روحانیت بر نه برای انتساب
 انما یحون وسینله هوسیله * اول ادیر المؤمنین * امام المسلمین * بعسوب الواصلین *
 مطلوب الکاملین * عارج معارج لاهوت * دارج مدارج ناسوت * فاتحه
 کتاب ولایت * خاتمه معارف و صایت * مرکز دائرة سیادت * قطب فلک
 خلافت * قاضی محکمه قضا و قدر * همراز حضرت سید البشر * شمع ضیادار
 فصاحت * سر و چنزار بلاغت * آدم اولیا * خاتم اصغیا * اسد الله الغالب *
 علی بن ابی طالب بن عبدالمطلب * کرم الله وجهه و سلام مولا علیه * و علی
 من یتقرب الیه (نظم) نبی مدینه علم و علی درست اورا * دو گوشواره عرشه
 حاقه دراو * جناب لیرینک دیوان اشعار حقایق اشعار لیریکه کلام علی کلام
 علی و ما قاله المرتضی مرتضی حکمنجه مسلم فصیحی عرب و مقبول بلغای
 ادب * هزار بیت معموری مشتمل بر مدینه * و صدر بحر مسجوری حاوی
 بر سفینه درکه (نظم) غرائب آیات رغائب حکمه * نجائب غایات
 کاتب زهته * جوامع انار لوا مع غره * صوامع امیرار قوامع عزة * اوصافیه
 موصوفدر سلسله سلسله سلیمه سندن ایکی ذات شریف که بر مدار سیادتک
 توأم ولید دو پیکری * یا خود ایساری * جو دایله پرورش یافته چنصفه صفانک
 دو مغز بادام نهال لطافت کستری * و یانیدسان خلوصه نهاده بر صدف معارفک
 ایکی درخین صفوت اثری * و یا جسم اتحاد دو چشم مودت مردم انسانیتی *
 و یا ذات آدمیتک دو دست یمین کرامتی * اخوان خلافتک دن خلوتی سنانی و سعادی
 شیبانی ایکی شیخ سید احمد * حفظه ما الله الاحد * بحر مته جدهما الامجد و وصیه
 الاسعد * جناب لیرینک هر بری التماسه قوتین لازمتیندن بری الیه امداد *
 و بو عبید شکسته زبان * مستقیم زاده سعد الدین سلیمان * اسعد الله المنان *

في طريقة الشريعة بحقيقة العرفان * داعي عبادي استعداد حقه حسن
 ظنري سبيله روحانيت آگاه دلان دن استجواب فتوح واستمداد ايدرك برتركي
 شرح تحرير * وبعض فوائد ضم وتسطير * اولمغله ساده لوحان دلشنكان
 عاشقان اهل بيت نبوتك صدرلين منشرح ولسير ايدك ديو سوق ودالات
 خير * وتفيد غير * بيورميريله استشاره واستخاره عقبنده امر لرين امر امير يلوب
 بسمله خوان * وجدله كويان * ابتدايه جسارت اولندي * اصحاب تحقيق
 وتدقيق * وارباب توثيق وتوفيق دن نياز مندمكه * مواضع خلل * ومواقع
 زلل * خامه صورت جامه ايله نكاه التفاتلر دن نمونه رنزه اصلاح بيورمير (بيت)
 كادي وقت شروع واستفتاح * وفق الخير ربنا الفتاح (مقدمه) حضرت علي ولي
 كرم الله وجهه جنابلر ينك اكرچه كفتاري حقه نجه قيل وقالي مشتمل كفتار
 كور يلوب بعضيلري انكار * وحرف راده مذكور ايكي بيته انحصار * دعواسنده
 اولديلر كه نهج البلاغه * وميزان ذهبي * وفايق زنجشري * وشرح شواهد شيخ
 رضی * وموعول شرح ايات مطول * وما يعول عليه في المضاف والمضاف اليه *
 وابن خلكان وفياتي * وكشف الظنون * وسائر كتابلر كاتبعي ميسر اولان
 ارباب مطالعه نك مشهورلري اولمغله تصديعدن حذر * وترك بحث ونظر قبلندي
 انكار ايدنلر علم ابدده دررغرر صاحبي شريف مرتضى ديمكله عريف علماي
 شيعه دن ابو القاسم علي بن طاهر ك ويا برادري شريف رضی محمدك اشعاريدر
 ديديلر * مرتضانك رحلتی در تيوز او تو زالتی تاريخنده در * لكن عبد فقير ديرمكه
 ديوان اشعار بلاغتكار اميره امعان نظرايدنلر اول نفس انفس مبارك * حضرت
 اميرك اولديغنده شك ايلز * لكن شايد كه جمع وترتبي خدمتيله شريف مرتضى
 شرفياب اولدقده انشادي دخی اكاغز و ايلش اوله لر * رحمة الله عليهم اجمعين *
 (تبيه) اثنای املاده اقتضايدين لغتلي بيان * واحيانا اعرابي دخی عيان اولنوب
 هر يابده اطنايدن احتراز ايله قناعتكارانه شغاي صدر مرتبه سي تحرير * ومأل
 بيتي تقرير * وصكره لازم اولان فواندي دخی نكته ويا مهمه وفائده ويا فتح ويا ذيل
 امثالي لغظله تصدير * ونكاهات منسيانه دن ساده لسان عصر ايله تعبير ايدوب *
 تراجم صلاحيه دن دخی بعضاعيني واكثر بني تربيه ايدوب بو اثر بي اعتبار نظم
 مفهومه دخی نكاه التفاهه سزاوار قبلندي فن الله عزوجل التوفيق والهداية
 في البداية والنهاية

حرف الالف

الناس من جهة التمثال اكفاء * ابوهام آدم والام حواء
 (الناس) ده الف ولام تعريف ايچوندر كه مفهومى سامعك ذهننده متعين اولسنه
 اشارتدر بونده جبيع افراد انسانيه نك حقيقى مراددر * ناس كشى ديمكدر كه
 فارسيدم مردم دينور واصلى انسان لفظى دلالتيله ناسدر همزه سى تخفيف
 ايچون محذوفدر صاحب كشاف دير كه لام تعريف ايله حذفى لازمدر * يعنى
 ندن بدل اولسنه زاهددر لكن بدل دكدر كه ايكي سى جمع اولوب الاناس ديمك
 دخى جائزدر * وبعضلك زعمجه ناس انس ايله جن مياتنده مشتركدر كه
 (فى صدور الناس من الجنة والناس) كريمه سى استدلال ايلدير كه من بيانه
 اولور لكن زخمشرى ردايدر * زير اناسده وجهه تسميه ايناس * يعنى ابصاردر كه
 كورمكدر اما جن ده تسميه نك وجهى اجتناب واستتاردر كه كور غزلر وناس *
 ناسيدن مخفف اولمق ممكندر (يوم يدع اللاح) كى ووجه تسميه ناسده انى يتيدر
 ديديلر وبعض لغوى دخى نسياندر ديديكى (اول الناس اول النامى) ديمشدر
 وبويتمده آدم وحو اناسدن مستثنادر كه (الله خالق كل شى) كريمه سنده حق
 تعالى به شى اطلاق اولنور كن صحت معنا ايچون كذلك كل شى مدن استثنا
 اولندى (جهة) اصلنده وجه اولوب واودن بدل هالاحق اولدى عظه ايله وعظ
 وثقه ايله وثق كى (تمثال) كسر ايله صورت وپيكر (اكفا) افعال وزنده جمعدر
 مفردى كفودكش ديدكارى مثل ومساوى اولان كشى (اب) بابادر كه پدر
 دينور (آدم) بو عالم شهادتمه افراد انسانيه نك اوليدر كه خالق تعالى انك هيتمتى
 بالحقدن خلق ايلشدر (حوا) آدمك خانونيدر كه آنك صول ضلعندن خلق
 اولندى (نكته) عدد حروف آدم قرق بشدر * وحو صورت وفقيه ده انك
 برضلعيدر كه ثلثيدر بو محمله اولان دقايقك تفصيلى صاحب مفاصلك بيانته
 حواله اولندى * عند الجمهور مشهور بودر كه آدم بردر * اما امام نخر رازى
 سورة مجرده (لقد خلقنا الانسان من صلصال) تفسيرنده دير كه امام محمد باقر دن
 منقولدر كه ابوالبشر اولان آدم صنى الله عليه السلام دن مقدم هزار هزار آدمدر
 كمشدر بيور مشهور روايت عالمك حدوثنه مانع دكدر بمرحال افراد انسانيه اول
 نوعك اول افرادى اولان شخصه منتهى اولور * صاحب كشاف دير كه آدم
 ادمتن مشتقدر كه بغدادى اكلوديدكاريدر ويا اديم الارض دن مشتقدر ديديلر
 ليكن بويله دكدر * زير اسم اعجميدر كه غير منصرف اولمده ايكي سبب
 برى عجمه وبرى علميدر كه تعريفدر بونده تويينى ضرورت وزن ايچوندر *

امام رازی نخر دیر که حوادیه سبب تسمیه بود که حی کشیدن خلق اولمشدر *
 الام دخی ابوهم کبی اصلند و امهم ایدی * ام انادر که مادر دینور
 اصلی امه در که جمعی امهات کاور * من جهة الناس الكفاهه اولان نسبته *
 ویا کفا کلمه سنه متعلقه در وقت قدیمی بونده مراد اولنان مشابهتک شکل و مقدار
 اعتبارینه مخصوص اولسنی افاده ایچوندر * یوخسه اگر مهنایه نظر اولنسه
 تفاوت چوقدر * و بومآله حرف الباء ده دخی بیورر * ایها الفاجر جهلا
 بالنسب * انما الناس لام و لاب * معنای بیت حقیقت افراد انسان اولان جماعت
 صورت ظاهرده بر برلرینه بکزرلر و برابرلر در که جمله سنک باباری آدم و اناری
 حوادری * پس حسب بدن عاری اولان انجق نسبتله نخر ایدوب برکندی کبی
 اولان کسنه اوزرینه بیو کائنک رجل کامل و مرد عاقل کاری دکادر (ترجه)
 بوصورت ایله انسان بر برلرینه کفویدر زیر * پدر مادر اولوبدر جمله به آدم ایله حوا
 و انما اسماء الناس اوعیه * مستودعات و للا حساب آباء

انما ما ایله الامعناسنی متضمندر تقدیری ما امهات الناس الا اوعیه دیگدر
 (اوعیه) و عانک جمع قلتیدر * و عاتفسه یرکب یرتقربری اوزره کسر و او ایله
 برظرفدر که ایچنه هر نه که وضع او انه احاطه ایدر اوله (مستودعات) جمع سالمدر
 مفردی مستودع اسم مکاندر و مصدری استیداع برکشی به برنسنه بی و دبعه یعنی
 امانه و یرمک (احساب) جمعدر مفردی اولان حسب حسابدن ما خوددر که
 انسان آباء و اجدادینک افتخاره سنز اعداد و بیان ابادیکی شیدر (آباء) جمعدر
 مفردی ایدر آباء نکره اولغله خبرک تقدیمی مناسبدر * لکن واجب دکادر * زیرا
 اهل تحقیق عندنده نکره واقع اولان مبتدائی تخصیص ایلمک لازم دکادر
 (کوکب انقض الساعة) کبی که مخصوص دکادر مفهوم بیت انار انجق ظرفلر
 کیدر که نطفه انلره و دبعه اولنور * انلرده تر بیه ایله انسان صورتی تمام پیدا
 اولدقده بینه استخراج ایدرلر * احساب باباره مخصوصدر که فضل و کمال اولادینه
 انلردن موروث طبعیدر لکن اولادک والدلره شدت اتسابلرینه (الرجل خیر من
 المرأة) قصه مشهوره سی سبب اولمشدر که نسب بابادن ثبوت یافته در * یوخسه
 فن طبعده مقرر در که ولدک تکونی پدر و مادرک نطفه لرینت امتراج و اختلاطندن
 پیدا اولور (ترجه)

چو مادر لر صد قدر نطفه لولوی انسانه * حسب ایله نسبده معتبردر اشرف آباء
 فان یکن لهم من اصلهم شرف * یفاخرون به فالطین والماء

شیخ رضی افاده سی اوزره چله ده اولان فاعاطفه کلام مذ کرده مرتب اولسنی
 اشعرا ایدر * یوخسه مضمونه مداخله سی یوقدر (بکن) ناقصه درکه ملاحظه
 غیر مراد در (اصل) کوکدر که بیخدر طین و مایه نظرله بومعنا اولادر مراد پدر
 و مادر در یا خود افراد انسان اندن تکون ایدن ماده در * وده من نخمه ده
 (فی اصله در) شرف) یوکاک علو کبی * و ابن سکیت دیمشدر که شرف و مجد
 یا یاره مخصوص در (طین) مبتدا اولوب خبری محذوف اصله دیمکدر (ما)
 صودر اصلی موه در که جمع قلی امواه و کثرتی میاهد * و همزه سی هادن
 عوضدر و بونده صودن مراد نطفه در * مال سخن اگر انزلک اصلارندن شرف
 عالیبری اولوب کندیلردن دون اولنله و فقر اولدر و پیشانه انکله نغرایدر لسه * پس
 انزلک اصل بعید لری چاموردن و ماده قریبه لری ملاحظه اولنسه والدین
 منیلرنددر (نکته) بونده طین و ماء ذکر عناصر اربعه دن بونلر بیکر انسانیده
 هوایله آتسه غالب اولق جهتیلدر (فتح) خیرت طینه آدم بیدی اربعه صباحا)
 حدیث قدسیسنه نظرله بصورت انسانیه عناصردن ظهور ایلمت فاعل مختار
 تعالینک قدرته کوره بعید و عجیب دکدر * زیرا مشاهده اولنور که بعض
 حیوانات چاموردن تکون ایدر * وجودلر ولادته توقف ایاز آدم دخی
 بوقیلدن اولق ممکندر * و مجرد عاده مخالفتیله بومعنی انکار اولنق ممکن
 دکدر * زیرا خلاف عاده واقعات چوقدر * مولانا حسین میبیدی دیر که معتد
 و صادق القول برجاعتدن مسعودر که بلده من اولان بزده برولد دنیا به کاری
 و بشکده (بکلم الناس فی المهد) طبقه کونا کون سوزلر سویلیوب وتلاوت
 قرآن ایدوب و شعر انشاد ایدردی * واحوال خفیه دن خبر ویرردی * بانسی غایت
 بیولک ایدی ایکی یا شنه وارد قدده وفات ایلدی دیوتقل اولنور * و بعید کار که
 حدیث قدسی سابق کتب طبییه ده اولان ماده به دخی اشارت اوله * مسطوردر که
 نطفه نک رحمة قرارندن تا فرق کونه وارد قدده روح حیوانی به مستعد اولور
 حاصلی بوا مر اگرچه تقریبی در لکن اوتوز کوندن آزوقته * و آدم عدد نجه فرق
 بش کوندن زیاده به دخی تجاوازا بلز (ویدین) دن مراد اسماء متقابلدر * مثلاً
 ضار و نافع * خافض و رافع کبی * اشته بوجهتدن حق تعالی تعییر و تعییب
 طریقیله ایلنسه خطایا بیوردی (ما منعک ان تسجد لما خلقت بیدی) زیرا
 ایلنسه جامعیت یوقدره و اعوریتی بومعنادن کما به دردی پیلر (ترجمه)
 بو عبرتله اولور ایسه شرف کراصل انسانده

تفاخر ابلسون هر کس بو طین و ما ايله نغرا

وان ایت بقخر من ذوی نسب * فان نسبتنا جود وعلیاء

(ذوی) جمع در مفردی ذو صاحب معناسنه در (نسب) کسر فوله نسبتک
جمعیدر (قرابت) مراد در که خصمق دیمکدر (علیاء) فتح عین ايله اعلانک
مؤثیدر * ضله چندان مناسب اولمز (مفهوم نظم) اگر سن انساب عالیه بی
نخر کتوروب یعنی انلره نغرا یدرسن بزرده دخی انک مقابله سنده نغره. نیز جود
وسخاوسائر خواص عالیة شریفه * و ظاهر و باطنده بلند مرتبه لوارد
(ترجه) بووجه ايله نسبتدن کرتفاخر ایلرا یست سن
بنده افتخار مدر نسبتده جود ايله علیا

ما الفضل الا لاهل العلم انهم * علی الهدی لمن استهدی ادلاء

بعض نسخه ده (ما الفخر الا) واقعدر (فضل) لغتده اوله کیدن زیاده اولمق
واستعمالی اکثر یا اشیاء نفیسه ده در (هدی) اهتداء یعنی مطاوبک یوانی بولمق
معناسنه لازم و متعددی دخی اولور (ادلاء) جمع در مفردی دلیلدر که راهنما دیمکدر
بویتده اولان قصر علم شریفن قدری عالی اولدیفن اشعاردر * علم اول مرتبه
شریفدر که سائر فضائل نفسانیه اکانسبتله درجه اعتباردن ساقطدر (علی
الهدی نک متعلق محذوفی ان نک خبر اولیدر * تمکنون علی الهدی دیمکدر
من هدی ویا ادلاء کلمه سنه تعلق ایندر که خبر ثانیه در (من استهدی) کلامنک
ادلاء کلمه سی اوزره تقدیمی تقدیر ثانی به کوره بونکنه ایچوندر که هدایت علما
برجماعته مخصوصدر که انلر رعایت ادب اوزره مقام طلبده اوله لروانلر دلائل
هدایت ووسائل حکمتدر (فتح) اهل علم لفظندن مراد علماء تفسیر و حدیث
و فقهیدر که دیشلر (شعر) کل العلوم سوی القرء ان مشغله * الا الحدیث و الا الفقه
فی الدین * امام غزالی احیاسنده بیورر عصر اولده فقه اسمی مطلقا طریق
آخرت علمنه اطلاق اولنور دیکه دقایق آفات نفوس و مفسدات اعمال انکله
معلوم اولور و انذار و تخویف و حقارت دنیا و نقاست عبا اول علمه ییلنور که
(لیتفقهم فی الدین) کریمه سی اکادالات ایدر نغرا عالم صلی الله علیه و سلم حدیننده
ورثه انبیای بیوردیفی علما بونلری عالم اولنلر در مجتهد و محقق اولوب اشیاء دقایق
و حقایقنی ییله لکه وارنان معنوی انلر در (ع) عین فیالها نصة فی شرحها طول
(ترجه) دلانغرو شرف انجق اولور ارباب عرفانه
که اولور هر بری راه هدایه مرشدانا

وقيمة المرء ما قد كان يحسنه * والجاهلون لاهل العلم اعداء
 قیمت بر شینک بهاسیدر که وجه لایقی اوزره فروخت اولنه سبب تسمیه غیرک
 مقامنه قیامیدر دیوبدایعده اولان ودایعندر لکن ثمن مطلقا بهادر (مرء)
 مرددر که کشیدرواضع اتک اولن ساکن وضع ایلمشدر وساکن ایله ابتداده
 اختلاف واردر اهل تحقیق انکله ابتدا ممکندر دیرلر صاحب مفتاح دیرکه
 ساکن ایله ابتدا متعذر اولق حروف مدولیندن غیریده دز سید شریف شرح
 موافقه دیر که خوارزم لغتنده ساکن ایله ابتدا ممکندر لکن عربده عادت
 اولمشدر انکچون مرء افظنه بعضا همزه ادخال ایدرلر (ما) شیء معناسنه
 (کان) بویله محلرده نسبتی تأکید ایچوندر (اعدا) جمعدر مفردی عدو دشمن
 دیمکدر بعض نسخه ده مصرع اول (ع) و قدر کل امریء ما کان یحسنه *
 در قدر مقدار ویوکلک (کل) احاطه افراد ایچون اولور که هر کبشی دیمکدر
 (اهل العلم) اعدا اوزره تقدیم اولنق تخصیص افاده ایدر که جاهلر علمانک
 دشمنلریدر انلر همچنسلری اولان جهله نک اصدقا سیدر (معنای بیت) کشینک
 قیمتی فی الحقیقه ینه انک ییلدیکی نسنه در یوخسه جاهلان علم و عرفان اهلنه
 دشمنلردر (نکته) جاهل عالمک دشمنیدر دیویور دیر عالم و جاهل بربرلرینه
 دشمنلردر دیمدیلر زیر اعداوت اهل علمه یوقدر * علما جهله نک خلافتنده
 بولندقلری عداوتلرندن نشأت ایلمز بلکه طبیعت خسته ره دوا ی تلخ ویردیکی
 کبیدر که انلرک مرض قلبیری اولان جهل انلردن زوال بولوب علم شریفه صحت
 بولمیری علمانک مطلوبیدر * مثلاً شرعاً حد اقامت اولنق لازم کان کسنه به
 مرحمت انده اول حدی اجرا ایلمکدر که بردخی حدی موجب اولور امرده
 بولنسون و عقباده اولین و آخرین و انبیا و مرسلین میانشده رسوای اولسون اول
 حد ظاهرده نقیمت ولکن باطنده عین نعمتدر (ترجمه)
 علمدر قیمت آدم کانکله خوب اولور هر دم
 نه غم جهال اولور سه اهل علمه غیظله اعدا

نقیم بعلم ولا نبغی به بدلاً * قالنا من موتی و اهل العلم احياء
 نقیم نفس متکلم مصدری قیام قالنمق و بونده مراد محافظه و حقنه رعایتدر که
 (قائماً بالقسط) جو معنایه در دیدیلر (نبغی) متکلم صیغه سیدر مصدری بغیه
 طلب دیمکدر بیدل بر نسنه نک غیریدر که انک بر نسه طوره عوض دخی مراد
 اولور (فا) سببیه در که لام معناسنه در (موتی) جمعدر مفردی میت شده ایله

ومیت تحقیقه اولش دیمکدر مرده کبی (احیاء) جعدر مفردی جو دیری زنده
معناسنه درنقم جمله سی اخر محذوفت جوابی اولغله مجزوم اولدی تقدیری
اجتمعوا وبادروادیمکدر بعض نسخه ده (فقم) امر ایله (وتبغی) خطاب ایله واقع
اولشدر (نظمک مفهومی) کلک و مباشرت ایدک علم شریفک حقنه رعایت ایدلم
وانک بدلی طلبنده اولیالم که تحصیله احیا ایدوب احیا اولالم * زیرا
بومخلوقاتک جمله سی فی الحقیقه جهل ایله مرده لودر برزراهل علم اولالم که حیات
طیبه به واصل اولوب قیامتک دن نامزباتی تاملغله اولیوب کویادیری قلوب زنده
نام اولالم * علمک نفس ناطقه به نسبتی نفس ناطقه نک بدن انسانی به نسبتی
منزله سنده در (ترجمه)

دورس آب حیات علمه برنسنه بدل قیلجه
که عالم مرده در زنده اولور عرفان ایله دانا
(نظم دیگر)

ولا تعصب انا الحامل وایاله وایاه * فکم من جاهل اردی حکما حین اناه
(اخ الجمل) جهلمده علاقه راسخه سی اولوب برادر لر بر لرندن دور اولتی ممکن
اولدینی کبی جهل همعالی اولان کشی (ایاله) کندیکی صقین دیمت (ایاه) اتی
دخی سکا قریب اولمقدن صقین دیمکدر (کم) تکثیرا یچون (اردی) ماضی در هلاک
ایلدی دیمکدر (حکیم) علم حکمتک عالمی دیمکدر که حکمت دخی علم ایله
مراد قدر فرقلری آردر (خلاصه یت) جاهل ایله صحبت ایله وکندیکی آندن
وآتی سندن بعید قیل * زیرا چوق عالم وعاقل وازدر که جاهل آتی کندینه
قرنداش ایلیوب اول جاهل انک سبب هلاکی * یعنی دارینده سبب خذلانی
اولشدر (لازمه) معلوم اوله که عد والله اولان جاهل اول کسنه در که عقاید
اسلامیه بی تصحیح ایلیه وشرائط دینی سنی بیلیه و عالم دخی آنک ضدیدر *
یوخسه علوم فلاسفه وقواعد منطقیه بی بیلوب مجلس مباحثه ده امت محمدک
ساده لوح اولن لریتی الزام واسکاتک طریقنی ییلن کسنه مراد دکلدر که قریبا
کجه شیدی * تصحیح اسلام ایلدی کندن زیاده علم تحصیلی فرض عین دکلدر
(ترجمه) مصاحب اولمه نادانه حذر ایت ای دل دانا
که زهر صحبت جاهل ایدر عالم لری افنا

X یقاس المرء بالمرء اذا ما هو وما شاه * ولشئ من الشئ مقایس واشباه
وللقاب علی القاب دایل حین یلقاه

(یقام) قیاس و تقدیر او انور دیکدر قیاس ایکی شیدن برنی برینه نسبتله
 مقدارین فهم ایلمک معناسنه در (اناما) ده مازاند در (ماشاه) عماشاه تصدیرندن
 ماضیدر که لغتده برکسنه ایله رفیق اولوب کتمک * واصطلاحده سوزینه
 واوزینه او یقندر (شی) راغب قولجه اول نسنه به دیرلر که آنی یلوب و آندن
 خبر و یرمک ممکن اوله * موجوده و معدومه اطلاق اولنور (اشباه) جعدر
 مفردی شبه مثل کبیر بکزر نسنه لر که لسان فارسیده ماتد دیرلر (قلب) شکل
 صنوبریده برپاره لمدر که انسانک صول عمه می التند در و آنک دخی صول
 طرفنده اولان جوف روح حیوانینک یا نفس ناطقه نک منبهیدر فی الحقیقه
 انسان اودر که یورلمش (ان فی ذلک لذکری لمن کان له قاب) بو محله مراد معنای
 ثانیدر (بلی) لقادندر که شیئک مقابله می و برابر صاده سیدر و لقب بصره
 و بصیرتله ادوا کده دخی استعمال اولنور (نتیجه مخن) کشی برکسنه به
 یولد اشلقده قیاس اولنور یعنی آنک عدیلی و کفوی اولد یعنی ایکی صی همراه
 اولد قلمی زمانده اولور و شیئرله مقدارنی بیلمک ایچون چوق مقیاس وارد *
 ونیچه محل واردر که بر برینه مشابه و مماثل اولد قلمی و اولد قلمی اوله یرده یلنور
 و قلبک قلب دیکره دللی واردر * آنک حالی اکانسبت و دلالتی ملاقاته وقتند معلوم
 اولور که دیشلر (من القلب الی القلب سبیل) ترجمه
 قرینندن قیاس اولور جهانک خلقتی سرتاپا
 قیاس ایله شیه اولور یری برینه چون اشیا
 تمکیم قلب اولور قلبه دلیل اولنسه کراقا

قطعه آخری

تغیرت المودة والاحاء * وقل الصدق وانقطع الرجاء

تغیر ایکی نوعدر بری تبدیل صورت و تحویل هیئتدر * وبری دخی تبدیل
 ذاتیدر که بونده مراد بودر (مودت) محبت ایله اولان و معناده و عددده دخی
 یکساندر لکن محبتک مراتبی واردر ابتدا قلبه وقوعنه هوی وثابت اولد قده
 مودت ووداد وودواغیارلر تعلقاتندن خلاص بولد قده محبت وحب دینور *
 وقلبه لبلا ب یعنی صام مشق کبی صار یلوب محبوبندن غیری قلب برشیدن
 آگاه اوله مرسه کاعشق و دخی صکره وله و حیرت و هیجان دخی دیرلر (احاء)
 قرند اشلق اخوت کبی قل آزا ولدی دیمک (صدق) طوغری سوبلمک و وعدنده
 خلاف ایلیوب درست اولمق (انقطع) کسادی و اولدی دیمک (رجا) امیددر

(اب کلام) دوستار و فرزندان را در رطن ایلدیکم قومده دوستلق متغیر اولدی یعنی
 دکشیدی واخوت بوزلدی و صداقت قلیل اولدی و یار وفادار در دیوملا حظه
 ایلدیکم کسنه لردن امیدم کسلدی و ارامزده اولان مهر و وفا و صدق و صفا
 بالکلیه مضمحل و هبا اولدی (نکته) شاید که امیددی خلقت اصلاحي و خالق طرفنه
 میل و صلاحی اوله که منقطع اولمشدر * علمای عربیت دیر لکه صدق دیو حکمک
 نفس الامر مطابقی اولمشدر * جا حظ دیر که بویله در لکن مع الاعتقاد اوله *
 و نظام دخی دیر که حکم مخبرک اعتقادینه مطابقی اولمقدر * افاضل میبدی دیر که
 معنای اوله صدق اطلاق حقیقتدر ثانی و ثالثه مجازدر بویله اولمقدمه انلرک
 دلیلترین تأویل ابله الزامه حاجت یوقدر والله اعلم بالصواب (ترجمه)
 کنز عالمدن دو کندی جوهر مهر و وفا * قالمدی صدق و صفا و منقطع اولدی رجا

واسلمنی الزمان الی صدیق * کثیر القدر ایس له رعا

(صدیق) دوستدر صدقندن اولان صدیقی دوسته تسمیه نک سببی دوستلقده
 راستلق و طوغریلق لازم اولدیغیدر (غدر) عه - دو پیمانی کسر ایدوب قیرمق
 رعا) حفظ و رعایتدر (معنای سخن) روز کار غدار بنی بردوسته سه - پارش
 ایلدیکه غدیری چوق و دوستلرینی حمایتی یوق دیمکدر * بونده مجاز عقلی وارد
 زیر اسپارش ایدن زمان دکلدر * بوشعرک قائلی عنندنه حواله ایدن حق تعالی
 در (انبت الربیع البقل) قبیلندندر (ترجمه)

بر عجب یاره قرین ایدی بنی دور و زمان

خاطره ایتمز رعایت کاری هب جور و جفا

سیمغینی الذی اغناه عنی * فلا فقریدوم ولا ثراه

(ثراه) ثروت و یسار یعنی کثرت مال (مأل نظم) بندن آنی مستغنی ایدن رب
 کریم بنی دخی بقینده اندن اغنا ایدر یعنی ارباب محبت محبتلرینی تغیر ابله بندن
 مستغنی اولمشرایدی آنی بویله ایدن و هاب غنی بنی دخی قریبا انلردن غنی ایدر *
 زیرا نه فقرده دوام وارد رونه غنا ده بقاء واردر (ترجمه)

اول غنی پروردکار اغنا ایدر البت بزی

پس نه غم چون دائم اولماز حالت فقر و غنا

و ایس بدائم ابدانعم * کذالک البؤس لیس له بقاء

(نعیم) ناز و آسوده لک (بؤس) شدت که حربه و فقرده استعمالی چوقدر
 (مفهوم و مال) هیچ نعیم فایده دوام یوقدر و شدت و المده دخی استمرار معدومدر

(نکته) اگر دینور سه که حرف نونده کسه کر کدر که شعرای نبویه دن ایید رضی الله
 عنه شعر نده (بیت) ألا کل شیء ما خلا الله باطل * زکل نعیم لا محاله زائل * دید که
 عثمان بن مظعون رضی الله عنه دخی بیور مشر که مصرع اول در سـ تدر * لکن
 ثانی دکدر * و نزاع ایلمشـ لردر * مع هذا مصرع ثانی حضرت امیرک شعر نده
 اولان مصرع اولک مفهوم منک عینیدر * لکن دیرز که حضرت امیرک مرادی
 نعیم دینو پدر اما اییدک قصدی مطلق نعیمدر که بوشعرك انشادی وقتنده هنوز
 شرفیاب اسلام اولامشدی (ترجه)

کسه به باقی دکدر بوجهـ انک نعمتی
 شدتی دخی انک کیبی اولویدر بی بقا

وکل مودة لله تصفو * ولا یصفون من القسق الا خاء

(الله) اسم شریفی اصلنده اله ایدی همزه بی حذف و حرف تعریفی عوض ایدوب
 لام اصلی ایله ادغام ایلدیلر اشتقاقنده شرح و مفسرین وجوه کثیره ایراد ایلدیلر که
 محلنده مفصلدر و نیجه لردخی عربی دکدر * معر بدر که اصلنده سر یانیده لاه
 ایدی الف اخیر اسقاط و حرف تعریف ادخال اولندی * لله اولان مودت اولدر که
 محبت حق تعالی مرتبه محبه تنزل ایدر که اشیا به محبت انکچوندر زیر احق
 تعالی به تعلق و مناسبت صاحبی اولورلر * و عشق مجازده مشاهده اولنور که
 محبوبک محله سی کابینی دخی دوست عدایدوب اکا محبت ایدرلر مجنون دیمشدر که
 امر علی جدار دیار لیلی * اقبل ذالجدار و ذالجدار * و ما حب الدیار شغفن قلبی *
 ولکن حب من سکن الدیار * یعنی لیلانک قبیلله سنک دیوار لرینی تقبیل ایلدیکم
 دیواره محبت و دیاره مودتم اولدیغی ایچون دکدر بلکه اول دیارده ساکن اولان
 حبیبک محبتی ایچوندر دیمکدر (ذیل) اشته بوسه سبنددر که بعض اشیا بی
 حق تعالی به تعظیم و محبتله تقبیلده اجر و ثواب مقرردر مصحف شریف و حجر
 اسود وارکان بیت و دامن خرقة شریفه و علما و مشایخک اللری و صلحانک
 قبرلری تقبیلنده صحت نیتله اجر جزیل عطای رب جمیل اولور دیدیلر * حق اثرده
 کلمشدر که بر مسلم بر مسلمک الی اوبسه الله رضا ایچون بر که سجده نوابی عطا
 اولنور بیور مشر * بوسه سبیدن صوفیه ناک عادتلری ایکی کره تقبیلدر که ایکی
 سجده نوابی تمام اوله (مفهوم بیت) جناب امیر کرم الله وجهه بیورر که هر
 دوستلق که حق تعالی ایچون اوله نقصان شائبه سندن و فتور کدرندن صافی
 و خالصدر * لکن فسق و فجور دن ناشی اولان محبت صافی اولنر خلادن بری

وگردن عری اولق محالدر (ترجمه)
 هر محبت کیم خدا ایچون اوله صافی اولور
 منکدر در صافی اولز چشمه حب سوا

اذا انکرت عهدا من حیم * ففی نفسی التکریم والحیاء
 (عهد) بیآنکه عین مقامنده در (حیم) یقین خصم اقرب اقرباه معناسنه * لکن
 بونده صداقت کامله سی اولان دوست (نفس) بونده نفس ناطقه اولق بهیدد کادر
 (تکریم) عظمتلی کورنک (حیاء) قبیح اولان شیلردن نفسک منقبض اولسیدر که
 خواص انساندندر جبن ایله عفتدن مر کبدر انکچون اکثر یا شجاعت اصحابنده
 و فسق و فجور اربابنده حیاء اولز (مفهوم نظم) بردوسته اولان معاهده می تغییر
 * یعنی اول پیمانہ پیمانی شکست ایلک مر ادا یلسم کندی نفسمده کرم و حیاء ایله
 انصاف بولورم * پس کریم صاحب حیایه عهد شکن اولق ناسزادر دیرم اول
 ایکی صفت بنی نقض و تغییر عمده دن صرف ایدرلر (ترجمه)
 اقتضاء نقض عهد حبه ایتسم کر شروع
 منع ایدرانی دروغدن کرم ایله حیاء

وکل جراحة فلها دواء * وسوء الخلق ایس له دواء
 (جراحت) کسر ایله یاره که جلده اولان اثر در در (سوء) ضمه قبیح معناسنه
 اسمدر (خلق) ضمه خویدر بعض نسخه ده خلق السوء فتح سینله در (خلاصه)
 بیت) هر جراحتکه سهام حوادثک اصابتی ایله پیدا اوله دوا یذیر اولور
 اما بد خو یکن اثری زائل اولز انک جریحه سننه التیام یوقدر (ذیل) بعض یلر
 حضرت امیره نسبت ایلدکاری (شعر) جراحات السنان لها التیام * ولا یلتام
 ما جرح اللسان * بیتک مفهوم ایله بو بیت آشنادر (نکته) فاضل بزدی دیر که بو بیت
 مبالغه به مبنیدر * زیر تبدیل اخلاق ممکنیدر * اختلاف ایلشدر * احیاء
 حجة الاسلامده و اخلاق نصیرده دخی * کندر د یوتصریح ایلدیلر * انکچون
 حضرت مصطفی علیه التحایا یوردیلر که (حسن و الاخلاقکم) و ذریعه راغبده
 دخی مبسوطدر (تخلقه و باخلاق الله) و دخی (لاتبدیل نخلق الله) امثالی
 طرفینک دایملار بنی توفیق بر بخت عظیمدر که مفصلاتده مزبوردر (ترجمه)
 هر جراحت بر مناسب مر هم ایله خوش اولور
 بر مر ضد رسوء خلق اولز ا کا هر کردوا
 و رب اخ و فیت له و فی * ولکن لا یدوم له الوفاء

(رب) اصل وضعنده تقابیل ایچون ایکن تکثیرده غلبه استعمالی جهتندن تقابیل اراده سننده قرینه به محتاج اولمشدر * و وراوی دخی علمای بصره حرفدر دیوب و کوفیان واخفش ورضی اسمدر دیرلر (مأل مقال) چوق برادر وفادار واردر که بن انلره وفا ایلدم لکن انلردن بکا وفالربنک دوامی بو قدر (ترجه)
نیجه یارانہ وفا ایتم وفا وقتنده لیک
گوردم انلردن جفا و کوردم هرگز وفا

بديون المودة مارأونی * ويبقى الود ما يبقى اللقاء

یعنی وقت ملاقاتنده محبتلرنده استمرار و دوامه سهی ایدرلر * پس مادامکه ملاقاتنا نقطاع بولیمه و دو جیلری بقایافته در ملاقاتلری زائل اولدقده مودتلی دخی زائل اولور (نکته) روح برکونشدر که بدن اوزره تاباندر * و ضیامی چشم و کوش امثالی روزنه لردن رسیده دل اولمشدر * هر بار که ایکی شخصک دیده لری بر برلینه دوچار اولدقده انلرک روحلرنده براتصال خاص واردر که فلان کسنه نظر المشدر * و فلان ولینک منظوری اولمشدر دیرلر * اشته ملاقات وقتنده انسانک بر برلینه محبتلربنک سیری بودر که زمان مفارقتده زائل اولور (ترجه)
هربری کورد که دوستلق لافنی دائم ایدر
دیده دن مهجور اولنجه عکسن ایدرلر ادا

x اخلاء اذا استغنیبت عنهم * واعداء اذا نزل البلاء

(اخلاء) جمع مفردی خلیل دوست دیمکدر (بلا) کسرا بله کهنه اولمق که علامت فقردر * حوادث زمیندر که نزول قرینه سیله اوضاع فلکیه نك آثاری اولسنی دشغردر که اول تأثیرات و دیعه الله در دیدیلر * وجودی اسکته دیک ایچون نغدن بلا ابله تعبیر اولندی * قتلده دخی نسخه در تجر به معناسنه اولور نزوله ملایدر که حق تعالی عبدی انکاه امتحانی ایچون بلا دیدیلر * بو بیتده مبتدأ محذوفدر هم اخلاء واعداء دیمکدر (محصول بیت) اول طائفه اکر بنده استغنا حالی کورر لسه دوستلردر * لکن حاملده پریشانلق و یاسا تراشلا کورسه لر دو شمنلردر * مع هذا گفتار در نشار حضرت حیدر کرارده کلمشدر که (اخول من واسالك في الشدة) یعنی حقیقتده قرنداشک وقت مضایقه ده سکا ملاطفه ایدوب اعانت ایدن کسنه در (ترجه)

دوستلر مدرصورتا مستغنی اولدیغجه لیک
دشمنلر هربری نازل اولور سه کربلا

وان غیبت عن احد قلابی * وعاقبتی بما فیہ اکتفاء

(غیبت) مجهول دران شرطیه ایله غائب قیلنسم دیمک اولور * بوصیغه ایله غائب اولوق اختیار ی او لمدیغن افاده ایدر (مفهوم نظم) اگر بن بی اختیار غائب قیلنوب دوستدن دور اولسم بکاعدوت ایدوب عقوبت نامه کافیه ایله کرکی کبی معاقبه ایدر هیچ دیمز که انک غیبتی بالضروره ایدی بو عقابه ندن لایقدر وبلکه غیبتنه دخی نامستحقدر دیمز (ترجه)

غائب اولسم کر برندن دشمن جانم اولور
یعنی فرصتجوی اولور قصد عقوبتده بکا

اذا مارأس اهل البيت ولی * بدالهم من الناس الجفاء

(رأس) بونده رئیس دیمکدر (اهل بیت) خانه نک سا کنلری دیمکدر لکن مطلقا اهل البیت (انما یرید الله لیذهب عنکم الرجس اهل البیت ویطهرکم تطهیرا) آیه کریمه سنده مراد اولان علی وفاطمه وحسن وحسین حضرت ایدر که رئیس لری دخی امامه سجه نبوت * وخاتمه رساله رسالت علیه وعلیهم الصلاة والتحیة جناب لیدر * خلاصه مرام اهل بیتک رئیس دینادن عقابه ارتحال ایلد کده خلقدن اهل بیته جفال ظهور ایلدی دیویورور * بو ادا نک تحتنده چوق وقایع مندرج اولمشدر * از جمله میبدی فاضل قائل اولدیغی اوزره بعض فواید ضمیمه اجالاتند کیر اولنور (وقعه جل) وقتا که حضرت ذی النورین عثمان بن عفانه نوبت خلافت رسیده اولدقده حکومت بلادی کندی اقرباسنه توجیه ایدوب وامتداد وقتله متانت تقریر پیدا اولوب انلردخی احیاناً ظلم وستم طرفته میلان ایله بو امت پریشان حال اولغه باشلدیلر * از جمله مصر خلقی کندی حاکم لری ابن ابی سرحدن شکایت ایلد کده تنبیه نامه تحریر اولنوب مفید اولدیغندن غیری شکایتک برینی بغیر حق قتل ایلدی تکرار ایدیوز کسنه کلوب شکایت وجناب مرتضی وطلحه وعائشه رضی الله عنهم دخی عزاننده ابرام ایدنجه عثمان دخی مصرده حکومته شایسته برکسنه بی سز لر تعیین ایلد بن تقلید و توجیه ایدرم دید کده حضرت ابوبکرک اوغللرندن محمد مناسب کورینوب مصر ایچون عثمان اکتاید قضا و عهد نامه تحریر و امضا ایلدی * محمد مدینه دن اوج مر حله چیدقدقه بر غلام بردوه اوزرنده سر عتله کیدر کن کوروب اخذ اولندقدقه بر کاغذ بولدیلمضمونی بو ایدیکه محمد صره واردقدقه حیلله ایله قتل ایدوب آئنده کی کاغدی ابطال وینه کار کده قرار ایده سین وهر کیم وارر سه حبس

ایدہ سین بن سکا کاغذ یا زرم انکلہ عمل ایدر سین محمد بنو نامہ پی کوروب مدینہ بہ
 عودت و صورت حالی اصحاب کرامہ عرض ایلد کدہ حضرت علی وطلحہ وزبیر
 وسعد خلیفہ نک سرانہ کلوب غلامی و دودہ پی و مکتوبی معا کتوردیلر علی
 بیوردیکہ ای عثمان بو مکتوب سنک خطکمیدر عثمان دخی باقوب بنم خطم
 دکلدرد یومین بانلہ ایلدی صکرہ مروانک خطی اولدینی معلوم اولنجہ حضرت
 علی و سائر اصحاب طاعلیدیلر * مصدر دن اندہ بولنان جماعت و بصرہ و کوفہ و سائر
 ولایتلردن کلن اهل شکایت خانہ عثمانی محاصرہ ایلدوب فرق الی کون عثمان
 محصور قالدی اول سال کہ ہجرت دن اونوز بشنی سنہ ایدی * ذی الحجہ نک اون
 سکرینچی کوفی شہید اولدینی کبی ابتدا طلعہ و صکرہ سائر صحابہ و جماعت مسلمین
 حضرت علی بہ خلافتلہ بیعت ایلد کرنندہ عثمانک قانلی کوملہ کفی مروان
 بر طریقلہ الہ کتورب فرار و مکدہ قرار و عایشہ بہ اول تمیمی عرض ایدوب
 قصہ پی نقل ایلدی و حضرت علی در حال عثمانک عامللرینی عزل ایدوب سہل بن
 حنیفی شامہ معاویہ نک پرینہ ارسال ایلدی معاویہ بہ حالہ واقف اولدقدہ باغی اولوب
 عثمانہ قرابتی سببیلہ قان دعواسنی وسیلہ ایدوب حضرت علی بہ خبر کوندردیکہ
 عثمانک قاتلرینی اخذ ایدوب بکا ارسال ایدہ سین دید کدہ جناب خلیفہ اللہ انی
 مناسب کور میوب حق تعالی عثمانی قتل ایلدیکی وقتدہ بندخی ییلہ ایدم دیدی
 * یعنی جمعیت ایچندہ اولغلہ قانلی متحقق دکلدرد نبوتہ محتاج در دیمکدر *
 مرتضانک بو کلامنی اعداسی تمسک ایدوب گویا مرادی عثمانک قتلنی بندخی
 استردم * وقتلنک دفعنی مراد ایلسم ایدردم دیمکدر دیدیلر * بوسنن محض خطا
 اولدینی حرف بادہ افادہ اولنور و طلحہ وزبیر * حضرت علیدن روگردان اولوب
 اتفاق ایلہ عائشہ و مروان و عثمانک سائر عامللر یکہ جناب مرتضی عزل ایلدیدی
 بصرہ بہ توجہ ایلدیلر * و کوب و زئندہ حوآب نام نہرہ وارد قدہ اول محلا کلبلی
 اورمکہ باشلد قدہ عائشہ کلدیکندہ خطاسنی ییلوب پشیمان اولوب دیدیکہ پیغمبر
 علیہ الصلاة والسلامدن بنم مسمومدر کہ بنم خاتونلرمدن بری علی ایلہ جنک
 ایلسمہ کر کدر برحق دکلدرد حق علمینکدر اگر سن حوآبہ واررسن ای عائشہ سعی
 ایلہ کہ سن اولیہ سین دیویورمشدی دیوب عودت مراد ایلدی ابن زبیر
 دیدیکہ کیرو دوعہ شاید کہ سنک بوانکلہ حق تعالی بوفسادی صلاحہ تحویل ایلہ
 نیچہ نزاعد نہ صکرہ عاقبت بصرہ بہ ایصال و آندہ اقامت ایلدیلر * حضرت علی
 طرفندن بصرہ حاکی اولان عثمان بن حنیفی اخراج ایلدیلر * و حضرت علی

امام حسن ایله عمار بن یاسری کوفه یه ارسال ایدوب اون ییک کشی عسکر تحریر
 ایلدی * امام بخاری عبدالله بن زیاد دن روایت ایدر که عمار کندی و دیدیکه
 عائشه بصره یه کندی والله دنیا و آخرتده پیغمبر علیه الصلاة والسلامک
 زوجه سیدر * الله تعالی سزی ابتلا و تجرب به ایدر * معلوم اوله که سزلمی اکا
 اطاعت ایدر سز بوخسه اومی سزله اطاعت ایدر بن بواصر عظیمه جسارت ایدم
 دیدی * حضرت علی دخی مدینه دن او توزالتنجی سنه هجر یه ده بصره یه متوجه
 اولوب ایکی فرسخ قریب جله نام محمده جمادی الاخره تک بکر منجی پنجشنبه
 کونی محاربه یه باشدی * عشره مبشره دن زبیر بن عوام که اتی قتل ایدن
 جهنمیدر دیو حدیث شریف وارد اولمشدر بر ساعت جنک ایلدی * شارح
 بخاری نقل ایدر که حضرت امیر اتی دعوت ایدوب انک خاطرینه کتوردیکه
 بر کون سنکله بن اثناء تکلمده تبسم ایدر کن پیغمبر علیه الصلاة والسلام کلوب
 سکا دیدیکه سن علی یه مقابله وانکله مقاتله ایدر سین حق انک یکنده درسن ظالم
 اولور سین یوردی ایدی دیدکده خاطرینه کلوب جدال وقتالی ترک و مدینه یه
 توجه ایدوب کندی * و عمرو بن جرموز انک اردینه دوشوب وادی السباع نام
 محمده غافلقتل و قلیجی آلوب حضرت امیره کتوردی امیر المؤمنین دخی انک
 قاتلی جهنمی اولدیغی حدیثی روایت ییورد قده سزه اعانت ایدن و اهانت ایدن
 جمله سی جهنمک میدر دیو قهرندن قلیجی قارتنه قویوب اوزرینه دوشوب هلاک
 اولدی * و طلحه بنی دخی مروان یکنلرنده اولان کین دیرین سببیله اوق ایله اورب
 شهید ایلدی * و اوغلی محمدی دخی انده شریح بن اوفی قتل ایلدی * عائشه تک
 جلانی بنی ضبه قبیله سی محافظه ایدوب بلحمن اخذ اباشلر ایدی اول بلحامده
 اولان اللردن یتیم عددال قطع اولندی بری دوشدکده در عقب بری دخی
 الوب خالی قوم دیلر عاقبت حضرت امیر امر ایدوب دوه یی سکرل دیلر * انکله
 عسکر منہزم اولدی * و بو وقعیه یه انکچون وقعیه جل دیرلر * و حضرت امیر
 عائشه ایله ملاقاتده (غفر الله لک یا عائشه) ییوردیلر عائشه دخی (ولت) دیدی *
 پس تعظیم و تکریم ایله مدینه یه ارسال ایلدی لر اون بش کون بصره ده اقامت
 ایدوب عمزاده سی عبدالله بن عباسی بصره یه والی ایدوب کوفه یه روانه اولدی
 (واهل بیته) اولان جفانک بری دخی وقعیه صفین در که حرف دال او ائرنده کلسه
 کر کدر ان شاه الله بو وقعیه ده عمارک شهادتی واقع اولمشدر که حرف لامده و حرف
 میده دخی هاشم بن عتبیه و عبد الله بن بدیل شهادتلی یاد اولنور * و بو جفا